

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (πλην αναφορικών)»

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΠΕΤΑΝΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (πλην αναφορικών)

Δημιουργός

Μιχάλης Καπετανής

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Μάρτιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

2η Ενότητα: Γλώσσα – Γλώσσες και πολιτισμοί του κόσμου

Β΄ μέρος: Είδη Δευτερευουσών προτάσεων

Ε΄ μέρος: Δραστηριότητες παραγωγής λόγου

3η Ενότητα: Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε όλοι διαφορετικοί.

Β΄ μέρος: Β1 Ερωτηματικές προτάσεις, Β2 Οι ερωτήσεις στον πλάγιο λόγο

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

7-8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας (με προβολικό ή διαδραστικό πίνακα), εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται ο εκπαιδευτικός να είναι εξοικειωμένος με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο, τη χρήση διαδραστικού πίνακα, τη γνώση επεξεργαστή κειμένου (Word) και τέλος τη δημιουργία και διαχείριση ενός Wiki.

Για τους μαθητές καλό θα ήταν να έχουν εργαστεί και στο παρελθόν ομαδοσυνεργατικά. Επίσης, θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τον επεξεργαστή κειμένου και να έχουν κάποιες γνώσεις σε σχέση με την ανάρτηση αρχείων σε Wiki.

Τέλος, όσον αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας, θα πρέπει να υπάρχει εργαστήριο πληροφορικής με σύνδεση στο διαδίκτυο, αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα ή υπολογιστή και βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός του σεναρίου είναι να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές τις γνώσεις του συντακτικού που έχουν αποκτήσει στις δύο προηγούμενες τάξεις του Γυμνασίου και παράλληλα να εργαστούν με το σχολικό βιβλίο της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, προκειμένου να ανακαλύψουν τα όσα αφορούν στις δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (πλην των αναφορικών που εξετάζονται σε άλλη ενότητα) δουλεύοντας ομαδοσυνεργατικά.

Οι μαθητές, κατά την 1η φάση του σεναρίου, είτε δημιουργούν δικά τους γλωσσικά παραδείγματα είτε εργάζονται στοχευμένα, προκειμένου να ανακαλύψουν τις συντακτικές σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ των προτάσεων. Στη συνέχεια, κατά τη 2η φάση, οι ομάδες αξιοποιώντας τις εργασίες που εκπονήθηκαν κατά την 1η φάση και με τη χρήση του σχολικού εγχειριδίου της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής, κατηγοριοποιούν και προβαίνουν σε συμπεράσματα σχετικά με τις δευτερεύουσες προτάσεις που επεξεργάστηκαν και στις δύο πρώτες φάσεις του σεναρίου. Τέλος, προβαίνουν στην παραγωγή δικού τους γραπτού λόγου με θέμα τη «γλώσσα των νέων» και στον σχολιασμό τόσο του περιεχομένου όσο και της χρήσης δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων πάνω στα κείμενα των συμμαθητών τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο συγκεκριμένο σενάριο υιοθετούνται στοιχεία της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου διδασκαλίας, καθώς οι μαθητές συνεργάζονται σε ομάδες προκειμένου να επιτύχουν τους επιδιωκόμενους διδακτικούς στόχους. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ομάδας γίνεται η αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγησή τους. Για τη λειτουργία των ομάδων εφαρμόζεται μια παραλλαγή της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου, όπως αυτή προτείνεται από τον Ματσαγγούρα (2008).

Επίσης, το συγκεκριμένο σενάριο αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό και τη θεωρία του κοινωνικού εποικοδομισμού του Vygotsky, καθώς η συντελεσθείσα ανάπτυξη είναι η βάση πάνω στην οποία οικοδομείται η νέα γνώση, ενώ με την ανάθεση νέου καθήκοντος αναπτύσσεται η Ζώνη της Επικείμενης Ανάπτυξης, η οποία περιλαμβάνει τις ικανότητες των μαθητών. Τέλος, αντλεί στοιχεία και από τη θεωρία της Εγκαθιδρυμένης Μάθησης, καθώς ο μαθητής μαθαίνει μέσα από αυθεντικές επικοινωνιακές περιστάσεις, αλλά και από τη θεωρία της Καθοδηγούμενης Ανακάλυψης (Bruner), καθώς με τη βοήθεια της «σκαλωσιάς» (scaffolding) που δίνεται από τον εκπαιδευτικό οι μαθητές μέσω της επαγωγικής αναζήτησης της

γνώσης καταλήγουν σε γενικά συμπεράσματα αποκτώντας γνώσεις με τις δικές τους ενέργειες.

Σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία της γλώσσας, και συγκεκριμένα ενός μέρους της θεωρίας του συντακτικού, αυτή δεν προσεγγίζεται αποσπασματικά ούτε και περιορίζεται στην ανάπτυξη κάποιων επιμέρους δεξιοτήτων, αλλά καλλιεργείται μέσω της κατανόησης και παραγωγής αυθεντικών παραδειγμάτων.

Επιπλέον, η χρήση του Wiki, του επεξεργαστή κειμένου και του διαδικτύου οδηγεί στην ανάπτυξη δεξιοτήτων γραμματισμού στις νέες τεχνολογίες. Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα αντιμετωπίζονται ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, καλλιεργούνται δεξιότητες χρήσης τους, ενώ αξιοποιείται ο Η/Υ ως περιβάλλον διερεύνησης, συνεργασίας και παραγωγής λόγου.

Η μέθοδος που προτείνεται είναι συμβατή με τις ανάγκες του Νέου Σχολείου: ανακαλυπτική-διερευνητική, στηριγμένη στη συνεργατική μάθηση, με τον δάσκαλο σε ρόλο οργανωτή και εμπνευστή. Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός προσδιορίζει με σαφήνεια τα βήματα της μάθησης, αφήνοντας όμως περιθώρια στη δημιουργικότητα και την πρωτοβουλία των μαθητών και αναπροσαρμόζοντας τον αρχικό του σχεδιασμό ανάλογα με τις ανάγκες της μάθησης. Ακόμη, βοηθά και στηρίζει τις ομάδες κατά την εύρεση παραδειγμάτων, αν χρειαστεί, και υποστηρίζει την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων στην ολομέλεια.

Η διδακτική πρόταση που ακολουθεί κινείται, επομένως, και στις τέσσερις πλευρές του ρόμβου της γλωσσικής εκπαίδευσης (Κουτσογιάννης 2012), επιδιώκοντας, πέρα από τη γλωσσική διδασκαλία, τον εμπλουτισμό των γνώσεων για τον κόσμο, τη διαμόρφωση κριτικής στάσης, την καλλιέργεια νέων γραμματισμών και, τελικά, τη διαμόρφωση μαθητών που ως αυριανοί πολίτες έχοντας «εκπαιδευτεί» μέσω του σχολείου σε κοινωνικές πρακτικές θα επικοινωνούν αποτελεσματικά ανταποκρινόμενοι στα προσωπικά, κοινωνικά και επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα και στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.

Γενικά, το συγκεκριμένο σενάριο αναπτύσσει ιδιαίτερα σημαντικές δεξιότητες των μαθητών, εξασκώντας τους στην κατευθυνόμενη ανακάλυψη, στην ενεργό συμμετοχή, στη συνεργασία, στην κριτική σκέψη, στην οργανωμένη δουλειά και στην τήρηση καθορισμένων χρονικών ορίων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να εξοικειωθούν με τις στρατηγικές και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την κατανόηση των πληροφοριών που μεταφέρει η γλώσσα αλλά και οι άλλοι σημειωτικοί τρόποι που συνυπάρχουν στα σύγχρονα κείμενα, γεγονός που θα τους καταστήσει πιο αποτελεσματικούς κριτικούς αναγνώστες.
- Να εισαχθούν στη διαδικασία να επεξεργάζονται σώματα κειμένων και να τα αξιοποιούν, αφού τα προσεγγίσουν με κριτική ματιά.
- Να αποκτήσουν κριτική και ενεργή στάση απέναντι στα μηνύματα που στις μέρες μας λαμβάνουν γύρω από το σχετικό θέμα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να εστιάσουν στην εύρεση και την κριτική ανάγνωση παραδειγμάτων και σωμάτων κειμένων και στη συντακτική ανάλυσή τους. Οι μαθητές καλούνται να αναπτύξουν στρατηγικές κατανόησης των συντακτικών δομών της γλώσσας την οποία οι ίδιοι χρησιμοποιούν με τη βοήθεια του σχολικού εγχειριδίου της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας.
- Να δημιουργήσουν τα δικά τους κείμενα αξιοποιώντας τις γνώσεις τους και χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις.

Γραμματισμοί

Κλασικός Γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να ασκηθούν στην αναγνώριση και τη χρήση των ονοματικών προτάσεων, συνειδητοποιώντας τη λειτουργία τους στον λόγο ως ουσιαστικά και τη διαφοροποίησή τους από τις επιρρηματικές.
- Να παρουσιάσουν τεκμηριωμένα επιχειρήματα και να αξιολογήσουν τα επιχειρήματα των άλλων.
- Να συντάξουν ομαδικά δικά τους γραπτά κείμενα και να συνειδητοποιήσουν τη γλωσσική διαφορετικότητά τους και στη γραπτή έκφραση.
- Να διατυπώσουν τις απόψεις τους γύρω από ένα σύγχρονο θέμα στο οποίο οι ίδιοι πρωταγωνιστούν.

Κριτικός Γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να έρθουν σε επαφή και να κατανοήσουν τη διαφορετικότητα της επικοινωνίας μέσω των εργαλείων του Web 2.0 και τους τρόπους με τους οποίους η επικοινωνία αυτή δομείται και επιτυγχάνεται.
- Να αναγνώσουν με κριτική ματιά τα κείμενα που θα εντοπίσουν στο διαδίκτυο.
- Να σχολιάσουν και να αξιολογήσουν χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα κριτήρια τις εργασίες που οι συμμαθητές τους παρουσίασαν.

Νέοι Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να ασκηθούν στον σχολιασμό απόψεων άλλων μέσω του διαδικτύου με τρόπο που να ενισχύει την επικοινωνία.
- Να αξιοποιήσουν το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού, δηλαδή ως περιβάλλον ανάγνωσης και παραγωγής λόγου.
- Να λειτουργήσουν ομαδικά και συνθετικά και να προχωρήσουν στη συμ-παραγωγή λόγου μέσω της χρήσης του Word.

- Να εισαχθούν και να κατανοήσουν τη διαδικασία ανάρτησης μιας εργασίας και αποστολής σχολίου σε περιβάλλον Web 2.0 (Wiki).

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές:

- Ασκοούνται στην ομαδικότητα και τη συνεργασία.
- Αποκτούν υπευθυνότητα καθώς θα πρέπει να είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους ως μέλη μιας ομάδας έχοντας αναλάβει κάποιο ιδιαίτερο ρόλο.
- Αναπτύσσουν γραπτό λόγο που είναι αποτέλεσμα τόσο ατομικής πρωτοβουλίας όσο και ομαδικής συν-εργασίας.
- Καταθέτουν τις σκέψεις, τις αντιρρήσεις και τους προβληματισμούς τους, κατανοώντας ότι για κάθε ζήτημα υπάρχουν θέσεις και αντιθέσεις και ότι οφείλουν να σέβονται τις διαφορετικές απόψεις.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η αφορμή για τη σύνταξη του σεναρίου ήταν διττή. Από τη μία, υπήρξε αρχικά ο προβληματισμός για μια νέα διδακτική προσέγγιση των δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων (πλην των αναφορικών), καθώς οι μαθητές δε δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον κατά τη διδασκαλία του συγκεκριμένου αντικειμένου. Από την άλλη, το θέμα «γλώσσα», και ιδιαιτέρως της «γλώσσας των νέων», παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για τους μαθητές, οι οποίοι τοποθετούνται διαφορετικά πάνω σ' αυτό, ανάλογα με τους παράγοντες που μπορεί να καθορίζουν τις δικές τους γλωσσικές επιλογές. Τέλος, το σενάριο καλύπτει θεματικά τη 2η ενότητα, σε ικανοποιητικό βαθμό, καθώς και τη θεωρία των δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων (πλην των αναφορικών) και ωθεί τους μαθητές στον ομαδοσυνεργατικό τρόπο δουλειάς στην τάξη.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με το [ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ](#) για τη Γλώσσα στη Γ΄ Γυμνασίου, επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να αντιληφθούν ότι οι δευτερεύουσες προτάσεις χωρίζονται σε δύο κατηγορίες ανάλογα με τον συντακτικό και τον νοηματικό τους ρόλο.
- Να εξοικειωθούν με όλα τα είδη των ονοματικών προτάσεων και να μάθουν να διακρίνουν τα είδη τους.
- Να αξιολογούν τις πληροφορίες εκτιμώντας τα γλωσσικά, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία του λόγου.
- Να θέτουν σε κριτικό έλεγχο τα επιχειρήματά τους.
- Να αναγνωρίζουν τον τρόπο οργάνωσης και τον βαθμό σαφήνειας του εκφερόμενου λόγου.
- Να εκφράζονται γραπτά σε προσεγμένο λόγο και να προσαρμόζουν τον λόγο τους στο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Σύμφωνα τώρα και με το [Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το Γυμνάσιο](#), επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να αποκτήσουν στέρεη μεταγλωσσική ενημερότητα της μορφολογίας και της σύνταξης της ΝΕ, που έχουν ήδη κατακτήσει με φυσικό τρόπο.
- Να κατακτήσουν πτυχές της σύνταξης της πρότυπης γλώσσας που ενδεχομένως δε γνωρίζουν και να αποτιμούν κριτικά τη συντακτική και μορφολογική ποικιλότητα.
- Να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες που δίνουν τη δυνατότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου, ώστε να είναι σε θέση να κατανοούν και να μεταδίδουν γλωσσικά μηνύματα με τρόπο διαφοροποιημένο ανάλογα με την περίπτωση επικοινωνίας και το κειμενικό είδος.

- Να κατανοήσουν ότι ο λόγος των κειμένων που αναδύονται μέσα από τις ΤΠΕ είναι λόγος που διαφέρει ως προς τα χαρακτηριστικά του από τον καθημερινό προφορικό και γραπτό λόγο, ώστε να είναι σε θέση να τον αναγνωρίζουν, να τον αξιολογούν και να τον χρησιμοποιούν.
- Να αντιληφθούν πως τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή γραπτού λόγου μπορούν να υποστηριχθούν από εργαλεία του Web 2.0, τα οποία αποτελούν μια πρακτική του ψηφιακού γραμματισμού.
- Να κατανοήσουν ότι η παραγωγή γραπτού λόγου αποτελεί μια διαδικασία συνεργατική και δημιουργική, ώστε να είναι σε θέση να σχολιάζουν και να αξιολογούν τον παραγόμενο λόγο τους.
- Οι μαθητές που ανήκουν στη γενιά του διαδικτύου και έχουν εξοικειωθεί με αλληλεπιδραστικά μέσα, να μεταφέρουν τις δεξιότητες αυτές στη μάθηση.
- Να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να επιλέγουν το εργαλείο του Web 2.0 που αυτοί επιθυμούν για να επικοινωνήσουν και έτσι η γλωσσική διδασκαλία να αποτελέσει μια επικοινωνιακή πράξη.
- Να αντιληφθούν ότι κατανόηση σημαίνει στάση «κριτικού αναγνώστη» απέναντι στις ιδέες του κειμένου και την οργάνωσή τους.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η κατανόηση ενός κειμένου απαιτεί εκ μέρους του αναγνώστη γνώσεις για τη γλώσσα και συγκεκριμένα τους κειμενογλωσσολογικούς μηχανισμούς που καθιστούν το κείμενο μια ενότητα λόγου με επικοινωνιακό, λειτουργικό χαρακτήρα και γνωστικές δεξιότητες για την παρακολούθηση της σκέψης.
- Να κατανοήσουν ότι η επικοινωνία αποτελεί μια διαδικασία κατά την οποία ανταλλάσσονται διαφορετικές γνώσεις, στάσεις και ιδεολογίες, ώστε να είναι σε θέση να τις διαπραγματεύονται με σεβασμό στην προσωπικότητα των συνομιλητών τους.

- Να κατανοήσουν ότι στον σύγχρονο κόσμο κυρίαρχος τρόπος μάθησης είναι ο διερευνητικός, ώστε να είναι σε θέση να λειτουργούν ως ερευνητές.
- Να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ αποτελούν φορείς γνώσης και πληροφόρησης, ώστε να προσπαθήσουν να πλοηγούνται σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές και να αποκτήσουν δεξιότητες παραγωγής λόγου με τη βοήθεια εφαρμογών της σύγχρονης τεχνολογίας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται:

- ως πηγές πληροφόρησης,
- ως εργαλεία παραγωγής λόγου (λογισμικό κειμενογράφου Word),
- ως μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Wiki).

Γενικά θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι ΤΠΕ είναι πιο ελκυστικές για τους μαθητές, τους βοηθούν να εργάζονται ομαδικά ακόμη και εξ αποστάσεως και να παράγουν λόγο με τη χρήση ψηφιακών μέσων (Κουτσογιάννης κ.ά. 2011: 32).

Κείμενα

Τα κείμενα που μπορούν να αξιοποιηθούν από τους μαθητές στο [3ο φύλλο εργασίας](#) προέρχονται από το διαδίκτυο και είναι τα εξής:

- [Η γλώσσα των νέων](#). [πηγή: enet.gr]
- Γ. Μπαξεβάνος, 2012, [Η γλώσσα των νέων: φθορά ή στοιχείο ταυτότητας](#); [πηγή: aixmi.gr]
- Bourne, 2010, [Η γλώσσα των νέων σήμερα](#). [πηγή: epanastaths1992.blogspot.gr]
- Γ. Ανδρουτσόπουλος, 1999. [Η γλώσσα δεν γυρίζει πίσω](#). [πηγή: tonima.gr]
- Γ. Βελούδης, 2007, [Ανισες εξισώσεις: Η γλώσσα των νέων](#). [πηγή: Γιάννης Η. Χάρης (επιμ.), *Δέκα Μύθοι για την Ελληνική Γλώσσα*, εκδόσεις Πατάκης, Αθήνα 2007, σελ. 73-81]

- Γ. Ανδρουτσόπουλος, [Η γλώσσα των νέων](#). [πηγή: komvos.edu.gr]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' φάση (1η ώρα, αίθουσα διδασκαλίας ή εργαστήριο πληροφορικής)

Αρχικά, ο διδάσκων εισάγει τους μαθητές στο θέμα και τους παρουσιάζει τον τρόπο εργασίας. Οι μαθητές χωρίζονται σε 6 ομάδες (4-5 μέλη ανά ομάδα) από τον διδάσκοντα, ο οποίος φροντίζει ώστε οι ομάδες να είναι ανομοιογενείς ως προς την κοινωνικοποίηση και τις επιδόσεις των μαθητών. Καλό είναι να μοιράσουν μεταξύ τους ρόλους (συντονιστής= το πρόσωπο που ελέγχει την πορεία και τους χρόνους της ομάδας, εκπρόσωπος= το πρόσωπο που ενημερώνει τον καθηγητή και την ολομέλεια για τυχόν θέματα που ανακύπτουν στην ομάδα, γραμματέας= το πρόσωπο που κρατάει χειρόγραφες ή ηλεκτρονικές σημειώσεις, χειριστής/ές Η/Υ= υπεύθυνος/οι για τον χειρισμό και τη δημιουργία ψηφιακού υλικού της ομάδας) χωρίς την παρέμβαση του καθηγητή, ο οποίος διακριτικά απέχει από τη διαδικασία. Στη συνέχεια, δημιουργείται από όλη την τάξη ένα Wiki, στο οποίο δίνεται ένα όνομα από τα προτεινόμενα στην ολομέλεια κατόπιν φανεράς ψηφοφορίας.

Β' φάση (2η-4η ώρα, εργαστήριο πληροφορικής)

2η ώρα: Οι μαθητές έχοντας χωριστεί σε ομάδες λαμβάνουν από τον διδάσκοντα το [1ο φύλλο εργασίας](#), το οποίο είναι κοινό για τις τρεις (3) πρώτες ομάδες και διαφορετικό για την 4η, την 5η και την 6η ομάδα. Αφού το μελετήσουν, οι τρεις (3) πρώτες ομάδες επισκέπτονται την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και πιο συγκεκριμένα την υποενότητα [«Νέα Ελληνική/Εργαλεία/Σώματα κειμένων»](#) και, αφού αναζητήσουν τα ρήματα/ρηματικές φράσεις που δίνονται στο φύλλο εργασίας, καταγράφουν σε ένα έγγραφο του Word πέντε (5) παραδείγματα που εντόπισαν, τα οποία επεξεργάζονται με βάση τις οδηγίες που τους δίνονται στο φύλλο εργασίας, και στη συνέχεια συμπληρώνουν τον πίνακα του Word που τους δίνεται. Στις τρεις τελευταίες ομάδες (4η, 5η, 6η) τα φύλλα εργασίας έχουν κοινό χαρακτήρα αλλά περιλαμβάνουν διαφορετικά παραδείγματα. Οι μαθητές τα μελετούν και τα

επεξεργάζονται στις ομάδες τους και στη συνέχεια συμπληρώνουν τον πίνακα του Word που τους δίνεται. Στο τέλος της 2ης ώρας οι μαθητές όλων των ομάδων αναρτούν στο Wiki της τάξης το έγγραφο του Word που οι ίδιοι έχουν ομαδικά δημιουργήσει.

3η-4η ώρα: Ο διδάσκων μοιράζει στις ομάδες το [2ο φύλλο εργασίας](#), το οποίο βασίζεται στα έγγραφα του Word που έχουν δημιουργήσει όλες οι ομάδες στην Α' φάση. Συγκεκριμένα, οι μαθητές καλούνται να κατεβάσουν από το Wiki το έγγραφο μιας άλλης ομάδας (π.χ. η 1η ομάδα το έγγραφο της 4ης), να το μελετήσουν στις ομάδες τους και να το επεξεργαστούν προσθέτοντας μία επιπλέον στήλη στα δεξιά του εγγράφου. Στη συνέχεια καλούνται να επισκεφτούν την ηλεκτρονική έκδοση της [Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) και να συμπληρώσουν τη στήλη που δημιούργησαν, αφού μελετήσουν προσεκτικά το εγχειρίδιο. Στο β' μισό της 4ης ώρας οι ομάδες θα ανεβάσουν ξανά στο Wiki της τάξης το ενημερωμένο πλέον έγγραφο που έχουν δημιουργήσει.

Σημ.: Η παρουσία του διδάσκοντα σε όλη τη Β' φάση είναι διακριτική και μόνο σε περίπτωση που κάποια από τις ομάδες χρειαστεί κάποια διευκρίνιση ή μικρή καθοδήγηση μπορεί να παρέμβει, ώστε να επιλύσει τυχόν απορίες.

Γ' φάση (5η-7η ώρα, εργαστήριο πληροφορικής)

5η ώρα: Ο διδάσκων μοιράζει στους μαθητές το [3ο φύλλο εργασίας](#) το οποίο είναι κοινό για όλες τις ομάδες. Δίνει γενικές οδηγίες στην ολομέλεια της τάξης και στη συνέχεια οι μαθητές μελετούν ομαδικά το υλικό που τους δίνεται. Στη φάση αυτή οι ομάδες μπορούν, αν το κρίνουν σκόπιμο, να διαιρεθούν σε μικρότερες υποομάδες των δύο (2), προκειμένου η επεξεργασία του υλικού ή η αναζήτηση νέου να γίνει με μεγαλύτερη συντομία. Στη συνέχεια γίνεται σχολιασμός των κειμένων στην κάθε ομάδα και επιλέγεται το υλικό που θα αξιοποιηθεί.

6η ώρα: Η κάθε ομάδα συντάσσει ένα κείμενο με θέμα «Η γλώσσα των νέων, σήμερα και πάντα...», το οποίο τοποθετείται σε ορισμένο επικοινωνιακό πλαίσιο

(δημοσίευση σε (σχολικό) ιστότοπο ενημέρωσης και ψυχαγωγίας, που έχει μεγάλη επισκεψιμότητα, ιδίως από εφήβους) και το αναρτά στο Wiki της τάξης.

7η ώρα: Οι μαθητές διαβάζουν τα κείμενα όλων των ομάδων και αναρτούν σύντομα ατομικά σχόλια-παρατηρήσεις στο Wiki σε σχέση με: α) το περιεχόμενο των κειμένων και β) τη χρήση δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων (αν υπάρχουν και πώς λειτουργούν).

Αξιολόγηση

Οι ομάδες αξιολογούνται κατά τη διάρκεια και των τριών (3) φύλλων εργασίας από τον διδάσκοντα, ο οποίος καταγράφει τις παρατηρήσεις του και σχολιάζει στο Wiki της τάξης τα φύλλα εργασίας όλων των ομάδων. Τα παιδιά αναμένεται να συμμετέχουν στη συζήτηση που θα προκληθεί από τον διδάσκοντα στο Wiki, κυρίως μετά την ανάρτηση των κειμένων των μαθητών. Δεν προβλέπεται ατομική (αυτο)αξιολόγηση των μαθητών.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο φύλλο εργασίας (1η, 2η, 3η ομάδα)

Επισκεφτείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (Νέα Ελληνική / Σώματα κειμένων http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/index.html)

και αναζητήστε στα σώματα κειμένων τα ρήματα/ρηματικές φράσεις: λέω, είναι σίγουρο, θέλω, ρωτώ, φοβάμαι, υπάρχει ανησυχία, είναι πιθανό, μαθαίνω, φαίνεται, μπορώ, είναι θεμιτό, ανησυχώ, κοιτάζω, αναρωτιέμαι, ανησυχώ, αμφιβάλω. Φροντίστε τα ρήματα αυτά να συνδέονται υποτακτικά με δευτερεύουσες προτάσεις (με βάση τη θεωρία υποτακτικής σύνδεσης την οποία γνωρίζετε από την 1η ενότητα). Καταγράψτε πέντε (5) παραδείγματα που βρήκατε επισημαίνοντας στο έγγραφό σας: α) τις διαφορετικές προτάσεις, β) τον τρόπο εισαγωγής των δευτερευουσών προτάσεων και γ) το ρήμα εξάρτησής τους, χρησιμοποιώντας διαφορετικό χρώμα στον επεξεργαστή κειμένου. Στη συνέχεια, να μεταφέρετε τα ευρήματά σας στον πίνακα που ακολουθεί και να καταγράψετε τη συντακτική θέση των εξαρτημένων προτάσεων. Τέλος, να αναρτήσετε το έγγραφό σας (Word) στο wiki της τάξης.

Παραδείγματα

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Δευτερεύουσα πρόταση	Εισάγεται με...	Εξαρτάται από...	Λειτουργεί ως...

1ο φύλλο εργασίας (4η ομάδα)

Αφού μελετήσετε τα παραδείγματα που σας δίνονται παρακάτω, με τη βοήθεια του επεξεργαστή κειμένου, να προχωρήσετε στα εξής βήματα: α) Να χωρίσετε τις προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε (κύριες ή δευτερεύουσες). β) Να επισημάνετε τον τρόπο εισαγωγής των δευτερευουσών προτάσεων που εντοπίσατε (με βάση τη θεωρία της 1ης ενότ.). γ) Να βρείτε τη συντακτική θέση των δευτερευουσών προτάσεων. Τέλος, να αναρτήσετε το έγγραφο σας (Word) στο wiki της τάξης.

1. Απορώ γιατί δεν είπες αμέσως την αλήθεια.
2. Ένα με προβληματίζει, μήπως δε μου φτάσει ο χρόνος.
3. Είναι θεμιτό να έχεις φιλοδοξίες.
4. Έμαθα πως θα φύγεις.
5. Φαίνεται ότι οι μαθητές προετοιμάστηκαν σωστά.
6. Δέχομαι να ζω μαζί του.
7. Αποφάσισε ότι δουλεύει πολύ.
8. Είναι αμφίβολο αν θα του επιτραπεί η είσοδος.
9. Πότε θα αρχίσεις να διαβάζεις το βιβλίο;
10. Είναι ευχάριστο που γύρισες.

Κύρια πρόταση	Δευτερεύουσα πρόταση	Εισάγεται με...	Εξαρτάται από...	Λειτουργεί ως...

1ο φύλλο εργασίας (5η ομάδα)

Αφού μελετήσετε τα παραδείγματα που σας δίνονται παρακάτω, με τη βοήθεια του επεξεργαστή κειμένου, να προχωρήσετε στα εξής βήματα: α) Να χωρίσετε τις προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε (κύριες ή δευτερεύουσες). β) Να επισημάνετε τον τρόπο εισαγωγής των δευτερευουσών προτάσεων που εντοπίσατε (με βάση τη θεωρία

της 1ης ενότ.). γ) Να βρείτε τη συντακτική θέση των δευτερευουσών προτάσεων. Τέλος, να αναρτήσετε το έγγραφο σας (Word) στο wiki της τάξης.

1. Είναι σίγουρο ότι θα τα καταφέρει.
2. Λέω να φεύγω.
3. Ξέχασα ότι είχα μαγειρέψει.
4. Υπάρχει φόβος μήπως δεν επιστρέψει.
5. Δεν ξέρω πότε ακριβώς έφτασε.
6. Με ρώτησαν σε ποιον έδωσα το δώρο.
7. Φαίνεται να είναι χαρούμενος.
8. Δέχομαι ότι ζω μαζί του.
9. Συχνά υπάρχει η άποψη ότι οι νέοι είναι πιο αυστηροί από τους μεγαλύτερους.
10. Αναρωτιέται πώς θα γράψει στις εξετάσεις.

Κύρια πρόταση	Δευτερεύουσα πρόταση	Εισάγεται με...	Εξαρτάται από...	Λειτουργεί ως...

1ο φύλλο εργασίας (6η ομάδα)

Αφού μελετήσετε τα παραδείγματα που σας δίνονται παρακάτω, με τη βοήθεια του επεξεργαστή κειμένου, να προχωρήσετε στα εξής βήματα: α) Να χωρίσετε τις προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε (κύριες ή δευτερεύουσες). β) Να επισημάνετε τον τρόπο εισαγωγής των δευτερευουσών προτάσεων που εντοπίσατε (με βάση τη θεωρία της 1ης ενότ.). γ) Να βρείτε τη συντακτική θέση των δευτερευουσών προτάσεων. Τέλος, να αναρτήσετε το έγγραφο σας (Word) στο wiki της τάξης.

1. Πρόσεξε μη σε ξεγελάσει.
2. Έχω κάθε μέρα την ίδια ανησυχία, μήπως δεν προλάβω το λεωφορείο.
3. Υπάρχει διάχυτη η απορία πότε θα επιστρέψει.

4. Φαίνεται ότι είναι χαρούμενος.
5. Αποφάσισε να δουλεύει πολύ.
6. Κοίταξε μην τον τρομάξεις.
7. Οι μαθητές μπορεί να συμμετέχουν στην εξόρμηση.
8. Οι καθηγητές ήταν σίγουροι ότι θα αρίστευε.
9. Αναρωτιόμαστε γιατί να μην έρχεται ακόμα.
10. Επιθυμείτε να λάβετε μέρος στο διαγωνισμό μας;

Κύρια πρόταση	Δευτερεύουσα πρόταση	Εισάγεται με...	Εξαρτάται από...	Λειτουργεί ως...

2ο φύλλο εργασίας (1η ομάδα)

Κατεβάστε από το wiki της τάξης το 1ο φύλλο εργασίας της 4ης ομάδας και πραγματοποιήστε στο έγγραφο την εισαγωγή μιας νέας στήλης στα δεξιά διατηρώντας τη μορφοποίησή του (εντολή: εισαγωγή στηλών δεξιά από την τελευταία στήλη). Στη συνέχεια, αφού μελετήσετε τα παραδείγματα, με τη βοήθεια της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4007,17985/>), συμπληρώστε τις ονομασίες και την κατηγοριοποίηση των προτάσεων επεξεργαζόμενοι το έγγραφο που ανέβηκε στο wiki στην 1η φάση. Αφού ολοκληρώσετε, ανεβάστε ξανά το ενημερωμένο πλέον έγγραφο στο wiki της τάξης.

2ο φύλλο εργασίας (2η ομάδα)

Κατεβάστε από το wiki της τάξης το 1ο φύλλο εργασίας της 5ης ομάδας και πραγματοποιήστε στο έγγραφο την εισαγωγή μιας νέας στήλης στα δεξιά διατηρώντας τη μορφοποίησή του (εντολή: εισαγωγή στηλών δεξιά από την τελευταία στήλη). Στη συνέχεια, αφού μελετήσετε τα παραδείγματα, με τη βοήθεια της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4007,17985/>), συμπληρώστε τις ονομασίες και την κατηγοριοποίηση των προτάσεων επεξεργαζόμενοι το έγγραφο που ανέβηκε στο wiki στην 1η φάση. Αφού ολοκληρώσετε, ανεβάστε ξανά το ενημερωμένο πλέον έγγραφο στο wiki της τάξης.

2ο φύλλο εργασίας (3η ομάδα)

Κατεβάστε από το wiki της τάξης το 1ο φύλλο εργασίας της 6ης ομάδας και πραγματοποιήστε στο έγγραφο την εισαγωγή μιας νέας στήλης στα δεξιά διατηρώντας τη μορφοποίησή του (εντολή: εισαγωγή στηλών δεξιά από την τελευταία στήλη). Στη συνέχεια, αφού μελετήσετε τα παραδείγματα, με τη βοήθεια της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4007,17985/>), συμπληρώστε τις ονομασίες και την κατηγοριοποίηση των προτάσεων επεξεργαζόμενοι το έγγραφο που ανέβηκε στο wiki στην 1η φάση. Αφού ολοκληρώσετε, ανεβάστε ξανά το ενημερωμένο πλέον έγγραφο στο wiki της τάξης.

2ο φύλλο εργασίας (4η ομάδα)

Κατεβάστε από το wiki της τάξης το 1ο φύλλο εργασίας της 1ης ομάδας και πραγματοποιήστε στο έγγραφο την εισαγωγή μιας νέας στήλης στα δεξιά διατηρώντας τη μορφοποίησή του (εντολή: εισαγωγή στηλών δεξιά από την τελευταία στήλη). Στη συνέχεια, αφού μελετήσετε τα παραδείγματα, με τη βοήθεια της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4007,17985/>), συμπληρώστε τις ονομασίες και την κατηγοριοποίηση των προτάσεων επεξεργαζόμενοι το έγγραφο που ανέβηκε στο wiki στην 1η φάση. Αφού ολοκληρώσετε, ανεβάστε ξανά το ενημερωμένο πλέον έγγραφο στο wiki της τάξης.

2ο φύλλο εργασίας (5η ομάδα)

Κατεβάστε από το wiki της τάξης το 1ο φύλλο εργασίας της 2ης ομάδας και πραγματοποιήστε στο έγγραφο την εισαγωγή μιας νέας στήλης στα δεξιά διατηρώντας τη μορφοποίησή του (εντολή: εισαγωγή στηλών δεξιά από την τελευταία στήλη). Στη συνέχεια, αφού μελετήσετε τα παραδείγματα, με τη βοήθεια της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4007,17985/>), συμπληρώστε τις ονομασίες και την κατηγοριοποίηση των προτάσεων επεξεργαζόμενοι το έγγραφο που ανέβηκε στο wiki στην 1η φάση. Αφού ολοκληρώσετε, ανεβάστε ξανά το ενημερωμένο πλέον έγγραφο στο wiki της τάξης.

2ο φύλλο εργασίας (6η ομάδα)

Κατεβάστε από το wiki της τάξης το 1ο φύλλο εργασίας της 3ης ομάδας και πραγματοποιήστε στο έγγραφο την εισαγωγή μιας νέας στήλης στα δεξιά διατηρώντας τη μορφοποίησή του (εντολή: εισαγωγή στηλών δεξιά από την τελευταία στήλη). Στη συνέχεια, αφού μελετήσετε τα παραδείγματα, με τη βοήθεια της Γραμματικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/621/4007,17985/>), συμπληρώστε τις ονομασίες και την κατηγοριοποίηση των προτάσεων επεξεργαζόμενοι το έγγραφο που ανέβηκε στο wiki στην 1η φάση. Αφού ολοκληρώσετε, ανεβάστε ξανά το ενημερωμένο πλέον έγγραφο στο wiki της τάξης.

3ο φύλλο εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

1. Αφού επισκεφτείτε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που σας δίνονται παρακάτω (ή και άλλες που εσείς γνωρίζετε ή μπορείτε να βρείτε), συζητήστε στην ομάδα σας τα ακόλουθα ενδεικτικά ερωτήματα που προκύπτουν:
 - Κινδυνεύει η γλώσσα μας από τη «γλώσσα των νέων»;
 - Γιατί οι νέοι αισθάνονται την ανάγκη να δημιουργούν έναν δικό τους γλωσσικό κώδικα;
 - Η γλώσσα γυρίζει πίσω;
 - Είναι η γλώσσα των νέων σήμερα φτωχότερη σε σχέση με άλλες εποχές;
 - Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο ρόλος του διαδικτύου στη διαμόρφωση του εφηβικού γλωσσικού κώδικα;
 - Μπορούν οι νέοι να επικοινωνήσουν σήμερα χωρίς τα αγγλικά;
 1. <http://www.otherside.gr/2009/09/i-glwssa-twn-newn/>
 2. <http://www.aixmi.gr/index.php/glwssa-newn/>
 3. <http://epanastaths1992.blogspot.gr/2010/04/blog-post.html>
 4. <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=108126>
 5. http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A110/246/1822,5869/extras/activities/indexa_2_glwssa_newn/indexa_2_veloudis.html
 6. http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/THEMA_PDF.pdf (σελ. 1-4)

[Σημ.: Μπορείτε να μοιράσετε τα κείμενα, ώστε να τα διαβάσετε πιο γρήγορα και να μεταφέρετε τις απόψεις σας στην ομάδα από τις σημειώσεις που θα κρατήσετε.]

2. Στη συνέχεια συντάξτε **ένα κείμενο** (1 ή 2 παραγράφους) **ανά ομάδα** με θέμα «Η γλώσσα των νέων, σήμερα και πάντα...». Υποθέστε ότι το κείμενό σας θα δημοσιευτεί σε (σχολικό) ιστότοπο ενημέρωσης και ψυχαγωγίας, που έχει μεγάλη επισκεψιμότητα, ιδίως από εφήβους. Αναρτήστε το κείμενό σας στο wiki της τάξης σας.
3. Διαβάστε τα κείμενα όλων των ομάδων και αναρτήστε **ατομικά** σχόλια-παρατηρήσεις στο wiki σε σχέση με: α) το περιεχόμενο των κειμένων και β) τη χρήση δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων (αν υπάρχουν και πώς λειτουργούν).

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Άλλες εκδοχές του σεναρίου θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν διαφορετικά κείμενα και παραδείγματα για το 1ο και το 2ο φύλλο εργασίας αντίστοιχα και διαφορετική θεματική για το 3ο φύλλο εργασίας, αν ο διδάσκων επιλέξει να υλοποιήσει το σενάριο σε διαφορετικό χρόνο μέσα στο σχολικό έτος. Αυτό βέβαια προϋποθέτει και ανάλογη διαμόρφωση των φύλλων εργασίας.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο είναι αρκετά πειστικό ως προς τον χρόνο υλοποίησής του. Ο διδάσκων θα πρέπει να έχει ευελιξία, αν διαπιστώσει ότι η εξοικείωση των μαθητών με τα ψηφιακά μέσα είναι μικρή, φροντίζοντας να είναι οι ομάδες στελεχωμένες με δύο (2) τουλάχιστον μαθητές που μπορούν να υλοποιήσουν τις δραστηριότητες που προβλέπονται. Τέλος, θα πρέπει να επιβλέπει, να συμμετέχει ενεργά στο Wiki της τάξης και να επιμείνει στο να επανέρχονται οι μαθητές σε αυτό, ώστε το ενδιαφέρον τους να παραμείνει αμείωτο, να μελετούν τις εργασίες και τα συμπεράσματα των συμμαθητών τους και να σχολιάζουν στην όλη διαδικασία.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΕΠΠΣ. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο*, ΦΕΚ 303Β/13-03-2003. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο:

<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. *Στο Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.

Κουτσογιάννης, Δ., Παυλίδου, Μ. & Ι. Χαλισιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ματσαγγούρας, Η. 2008. *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Για το καθημερινό μάθημα και τα προγράμματα του ολοήμερου σχολείου, τα περιβαλλοντικά, τα πολιτιστικά και τα ευρωπαϊκής συνεργασίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής γλώσσα και Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. Νέο Σχολείο (Σχολείο 21ου αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Αθήνα. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο:

<http://ebooks.edu.gr/2013/newps.php>